

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 2 від 23.04.2021 р.)

Ректор

А. А. Мазаракі

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА 1

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	бакалавр /	bachelor
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	/ Social and behavioral sciences
спеціальність	053 Психологія	/ Psychology
спеціалізація	Практична психологія	/ Practical psychology

Київ 2021

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: С.М. Миронець, д.психол.н., доц.
В.М. Корольчук, д.психол.н., проф.
М.С. Корольчук, д.психол.н., проф.
О.В. Войтенко, к.психол.н., доц.
І.М. Овдієнко, к.психол.н., доц.
Л.Ф. Вербицька, к.психол.н., доц.
І.В. Мостова, к.психол.н.

Розглянуто на засіданні кафедри психології, протокол № 8 від 23 лютого 2021 року

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА 1

РОБОЧА ПРОГРАМА

освітній ступінь
галузь знань
спеціальність
спеціалізація

«бакалавр»
05 «Соціальні та поведінкові науки»
053 «Психологія»
Практична психологія

Вступ

Підготовка практичних психологів у Київському національному торговельно-економічному університеті визначається насамперед поєднанням суспільних потреб держави і суспільства у високоосвічених фахівцях з цих напрямків діяльності та запитів громадян України в одержанні ґрунтовної освіти для успішного здійснення її, яка давала б змогу розвинути розумові й фізичні здібності особистості та реалізувати їх у практиці роботи державних соціальних інституцій, відповідних установ, консультативно-корекційних та медичних центрах, освітніх закладах, на виробництві, у приватних підприємницьких та інших структурах.

Робоча програма практичної підготовки 1 є навчально-методичним документом, що визначає загальні питання організації, змісту і порядку проходження та підбиття підсумків виробничої практики для студентів освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», спеціалізації «Практична психологія».

Студенти під час проходження практики зобов'язані виконувати всі види робіт, передбачених робочою програмою практики, додержуватись вимог внутрішнього трудового розпорядку в установах, в яких вони проходять практику, сумлінно працювати з керівником практики, якого призначає своїм розпорядженням керівник практики від Університету.

Проведення практики студентів III та IV курсів спеціальності 053 *Психологія* є невід'ємною складовою частиною навчального процесу і проводиться вона у відповідності до «Положення про проведення практики студентів ЗВО», «Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти в КНТЕУ», «Положення про систему оцінювання успішності навчання здобувачів ступенів вищої освіти «бакалавр» і «магістр у КНТТЕУ», «Положення про організацію освітнього процесу в КНТЕУ», вимог «Правил внутрішнього розпорядку», наказів/розпоряджень МОН України та методичних рекомендацій щодо розробки програм та робочих програм практики.

Зміст робочої програми практичної підготовки 1 складається з таких розділів:

Вступ

1. Мета, завдання та результати практики, її місце в освітньому процесі.
2. Зміст практики.
3. Індивідуальні завдання.

Список рекомендованих джерел

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРАКТИКИ, ЇЇ МІСЦЕ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Практична підготовка є складовою практичної підготовки студентів освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», спеціалізації «Практична психологія».

Метою Практичної підготовки I є оволодіння студентами сучасними методами, навичками, вміннями та способами організації праці майбутньої професійної діяльності, формування у них на базі одержаних в ДТЕУ знань, професійних навичок та вмінь для виконання функціональних обов'язків практичних психологів і прийняття самостійних рішень під час роботи в конкретних суспільно-економічних умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати під час психологічного забезпечення професійної діяльності.

Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного обсягу практичних навичок і вмінь відповідно до освітнього ступеня «бакалавр».

Основними завданнями практики є:

- ✓ закріплення та поглиблення теоретичних знань в галузі практичної психології, вироблення професійних навичок, застосування їх у сфері надання психологічної допомоги громадянам;
- ✓ ознайомлення студентів з організаційною структурою, завданнями, цілями та напрямками роботи базових установ практики;
- ✓ вивчення практики застосування психодіагностичних методів;
- ✓ вивчення, складання та оформлення методичних і настановчих документів, участь у науково-дослідницькій роботі, підготовка аналітичних оглядів з соціально-психологічних проблем;
- ✓ здійснення психологічних консультацій з питань міжособистісних та сімейних стосунків, психокорекційної роботи з особами, які потребують соціально-психологічної допомоги;
- ✓ збагачення реальної тематики студентських науково-дослідних робіт (курсівих, випускних кваліфікаційних робіт та ін.); збір фактичного матеріалу для підготовки наукових доповідей, тез, статей;
- ✓ опрацювання матеріалів бібліотечних фондів базових закладів практики;
- ✓ робота з оргтехнікою, правовою базою соціально-психологічної діяльності;
- ✓ участь в практичній роботі функціональних підрозділів баз практик;

- ✓ збагачення досвіду педагогічної роботи студентами магістратури в різних освітніх закладах;
- ✓ виявлення ділових та моральних якостей кожного студента, їх професійних здібностей, сприяння вибору студентом майбутнього місця роботи.

Місце практики в освітньому процесі

Практична підготовка 1 здійснюється відповідно до концепції розбудови вищої освіти в Україні. Вона вимагає знань з «Загальної психології», «Практичної психології», «Психології праці та інженерної психології», «Соціальної психології», «Психодіагностики», «Основ психоаналізу». Тісно пов'язана із дисциплінами «Психологічне забезпечення психічного здоров'я», «Психотерапія та психокорекція», «Психологія сімейних взаємин», «Основи психіатрії», «Клінічна психологія», «Психологічна та реабілітаційна психологія».

На базах практики студенти відпрацьовують методики діагностики особистості. Самостійна підготовка студентів до виробничої практики виконується за спеціальними завданнями, які включають матеріал з тем рекомендованих керівником практики, список рекомендованої літератури.

Контроль за організацією практики студентів здійснює керівник практики від університету.

Після проходження практики студенти оформляють і затверджують печаткою установи щоденник практики з підписом керівника практики, та її результати захищають на засіданні кафедри.

2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

2.1 Практична підготовка (III курс)

Практична підготовка 1, яка проводиться на III курсі має на меті узагальнити, систематизувати набуті студентами теоретичні знання, виробити вміння та навички застосування їх на практиці.

Мета практики реалізується шляхом ознайомлення зі змістом і формами роботи на базі практики та виконання конкретних завдань, передбачених програмою практики. Практична підготовка 1 є частиною освітньо-професійної програми підготовки бакалавра.

Метою даного виду практики є опанування певними підходами, прийомами роботи психолога, набуття навичок роботи з конкретними методами психологічного дослідження, обробки та інтерпретації емпіричних даних, а також формування професійних умінь, навичок для прийняття самостійних рішень на певних ділянках роботи (або з конкретних питань) в реальних виробничих умовах, шляхом виконання

окремих функцій і завдань, властивих майбутній професійній діяльності.

Тривалість практики – 4 тижні. Практична підготовка 1 відбувається відповідно до календарного плану проходження практики (табл. 1).

Таблиця 1

Календарний план проходження виробничої практики

№ пор.	Вид практики	Семестр	Кількість тижнів	Кількість годин на виконання робіт	Відмітки про виконання
1.	Інструктаж. Ознайомлення з обов'язками психолога	V	2 дні	18	
2.	Самостійне ознайомлення зі змістом, специфікою та напрямками роботи обраної бази практики. Екскурсія по відділам (лабораторіям) бази практики (здійснює керівник практики від установи).	V	2 дні	18	
3.	Складання і затвердження індивідуального плану роботи на період проходження практики.	V	1 день	9	
4.	Затвердження індивідуальних завдань роботи студентів на період проходження практики.	V	1 день	9	
5.	Консультації та заняття в навчально-методичних та наукових центрах, з викладачами-методистами, керівниками практики.	V	4 дні	36	
6.	Здійснення опитування, тестування або	V	2 дні	18	

	апаратного обстеження обраної вибірки				
7.	Здійснення опитування, тестування або апаратного обстеження обраної вибірки	V	2 дні	18	
8.	Індивідуальне консультування учнів, медпрацівників, батьків, працівників установи	V	1 день	9	
9.	Профконсультативна робота з учнями, обтантами, батьками (не передбачає проведення психодіагностичної роботи)	V	2 дні	18	
10.	Проведення ділових ігор, тренінгів різної направленості як для учнів так і для працівників і батьків.	V	2 дні	18	
11.	Оформлення звітної документації про виконану роботу.	V	1 день	9	
Усього, днів/годин					20 дн. / 180 год.

Посади, які може обійняти випускник-бакалавр:

Займати посади:

- соціальний працівник;
- психолог-консультант;
- психолог-психометрист в системі підприємницької, фінансово-економічної, торговельної сфери, освіти та охорони здоров'я;
- менеджер по роботі з персоналом;
- фахівець групи психологічного відбору.

Працювати:

- у дошкільних та шкільних закладах;
- у центрах психологічної та реабілітаційної роботи;
- у агенціях з підбору та розстановки кадрів;
- у центрах професійно-психологічної орієнтації;

- у соціально-психологічних службах, які забезпечують переговорні процеси, формують і добирають кадри;
- у всіх закладах та установах, що займаються соціально-психологічною допомогою, професійним відбором у центрах психологічної діагностики та психокорекції; у центрах психологічної реабілітації біженців та постраждалих від надзвичайних ситуацій.

Головні напрями діяльності практиканта:

1. Відвідувати установу обраної бази практики за установленим графіком, попередньо узгодженим з керівниками від бази практики та від кафедри.

2. Проводити емпіричні обстеження суб'єктів обстеження, математичній обробці емпіричних даних та інтерпретації отриманих результатів.

3. Брати активну участь у процедурі психологічної роботи в установі бази практики яка може передбачати: діагностику психічного розвитку особистості, оформлення психологічного висновку за результатами психологічної діагностики, планування й участь у здійсненні подальшої психологічної роботи з суб'єктом обстеження.

4. Брати активну участь у здійсненні інших видів діяльності психолога даної установи у відповідності зі специфікою установи й відповідно до календарного плану роботи психолога.

Практична підготовка може проходити на обладнаних відповідним чином базах КНТЕУ, в інститутах НАН та НАПН України, інших наукових установах, на підприємствах різних форм власності, в школах, домах-інтернатах, соціально-реабілітаційних закладах тощо.

Керівництво від бази практики закріплює студентів за фахівцем (керівник від бази практики), який здійснює безпосередній контроль за проходженням практики й оцінює її нарівні з викладачем-методистом від університету.

Керівник-методист практики з кафедри психології надає всебічну консультативну допомогу студенту-практиканту, здійснює загальний контроль підготовлених студентами навчально-методичних матеріалів, контактує з керівником від бази практики, за яким закріплено студентів-практикантів.

Організація практики

Забезпечення якісного проведення практики передбачає виконання ряду організаційних заходів:

1. Кафедра встановлює бази практики.
2. Керівник розподіляє студентів за місцем проходження практики.

3. Керівник від кафедри та представник від бази практики обговорюють, складають програму практики і порядок її проходження.

4. Комплексна практика починається з організаційних зборів за участю керівників практикою від факультету та студентів III курсу. На зборах обговорюються: заходи з організації, проведення та контролю успішності практики, програми практики, методичні вказівки, права та обов'язки практикантів, керівників від баз практики, керівників від кафедри, загальні вимоги щодо оформлення звітної документації.

5. На період проходження практики керівником практики від кафедри або від факультету призначається староста на групу яка проходила практику на певній базі.

6. Старости зобов'язані вести облік відвідувань, забезпечувати навчально-виробничу дисципліну студентів-практикантів, своєчасно доводити інформацію про доручення керівника до групи.

7. Протягом практики безпосередній керівник від кафедри та керівник від базового закладу повинні контролювати її виконання.

8. Після закінчення практики усі студенти здають щоденник практики керівникам практики від кафедр та захищають її результати на засіданні кафедри.

9. Практика зараховується студентам, які успішно виконали програму практики, вчасно подали звітну документацію і якісно доповідали на засіданні кафедри.

Керівництво практикою студентів за фахом покладається на завідуючого кафедри психології, який призначає відповідальних осіб, які планують розподіл студентів-практикантів між викладачами-методистами, а також здійснюють контроль за проходженням практики.

Безпосереднє керівництво виробничою практикою кожного студента виконує викладач-методист, якого призначає кафедра відповідно до педагогічного навантаження. До обов'язків викладача-методиста входить допомога студенту-практиканту у виконанні завдань практики, їх оцінка, звіт про проходження практики, а також організація консультацій з провідними фахівцями бази практики.

Правила техніки безпеки

Перед початком проходження практики студент-практикант зобов'язаний пройти інструктаж по правилам техніки безпеки на робочому місці із обов'язковою фіксацією дати та підписом в журналі інструктажів студентів з техніки безпеки.

Документи практики

До документів практики належать: наказ про практику; протоколи засідань кафедр, щоденник практики, звіт керівника практики.

Наказ про практику. Є головним документом, що визначає терміни та порядок проходження практики, базові кафедри, базові навчальні

заклади, викладачів-методистів, порядок та термін здачі звітів про практику. Наказ готується та надається керівником практики деканові факультету за 20 днів до початку її проведення. Проект наказу вноситься деканом факультету після подання кафедрами виписок із протоколів із переліком викладачів-методистів та закріплених за ними студентів-практикантів.

Протоколи відповідних рішень кафедр містять розподіл студентів між керівниками-методистами, результати оперативного контролю за проходженням практики, результати обговорення та оцінки індивідуальних звітів практикантів.

Щоденник практики є головним звітним документом, що надає студент.

Загальний звіт щодо виробничої практики подається керівником практики та обговорюється на засіданні кафедри, затверджується Вченою радою факультету. Звіт включає в себе кількісні характеристики практики (число студентів, що пройшли практику, число задіяних викладачів-методистів, перелік базових навчальних закладів, оцінки практики тощо), а також зауваження щодо організації практики, пропозиції щодо її вдосконалення.

Перелік установ та організацій для проходження виробничої практики

1. Інститут психології ім. Г.С.Костюка НАПН України.
2. Інститут соціальної та політичної психології НАПН України.
3. Центри соціально-психологічної служби допомоги молоді м. Києва.
4. Центр психологічної підготовки рятувальників ДСНС України.
5. Київський міський та районні центри «Червоного хреста».
6. Школи м. Києва.
7. Інститут молоді «Інтелект» ДТЕУ.
8. Відділ навчально-виховної роботи ДТЕУ.
9. Психологічні служби МО України.
10. Приватні фірми та державні установи України.

3. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ 1-2

Практична підготовка 1 (III курс) має на меті узагальнити, систематизувати набуті студентами теоретичні знання, виробити вміння та навички застосування їх на практиці. Мета комплексної практики реалізується шляхом виконання конкретних завдань, передбачених програмою практики. Вона є частиною освітньо-професійної програми підготовки бакалавра.

Таблиця 3

*Перелік орієнтовних індивідуальних тематичних завдань
виробничої практики 1**

№ з/п	Найменування видів робіт	Обсяг роботи
Організаційно-методична робота		
1.	Складання індивідуального плану роботи на період проходження практики.	
2.	Оформлення звітної документації про виконану роботу.	1 звіт
3.	Самостійне ознайомлення зі змістом, специфікою та напрямками роботи обраної бази практики. Екскурсія по відділам (лабораторіям) бази практики (здійснює керівник практики від установи).	
4.	Робота в бібліотеці, самопідготовка.	більше 10 джерел
5.	Консультації в навчально-методичних та наукових центрах, з викладачами-методистами, керівниками практики.	За необхідністю
6	Підготовка та проведення бесід	
7	Проведення профорієнтаційної роботи	
Науково-дослідна робота		
6.	Визначення мети, предмету, об'єкту індивідуального завдання та гіпотези емпіричного дослідження. Складання плану дослідження.	
7.	Підбір, кількісний та демографічний опис вибірки для проведення емпіричного дослідження	
8.	Підбір та обґрунтування методичного інструментарію емпіричного дослідження.	>5 методик
9.	Здійснення опитування, тестування або апаратурного обстеження обраної вибірки	>15 чоловік
10.	Обробка результатів дослідження з використанням математичних методів обробки (бажано з використанням статистичного пакету SPSS)	
11.	Аналіз та інтерпретація оброблених результатів емпіричного дослідження	
Консультаційна робота		
12.	Індивідуальне консультування учнів, медпрацівників, батьків, працівників установи	
13.	Профконсультативна робота з учнями, обтантами,	

	батьками (не передбачає проведення психодіагностичної роботи)	
Корекційно-відновлювальна та розвивальна робота		
14.	Проведення ділових ігор, тренінгів різної направленості як для учнів так і для працівників і батьків.	

** Студент-практикант обирає один або декілька за бажанням чи потребою напрямів роботи. Організаційно-методичний напрямок роботи є обов'язковим для виконання.*

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

основний

1. Підприємництво: психологічні, організаційні та економічні аспекти : навч. посіб. / С.Д. Максименко, А.А. Мазаракі, Л.П. Кулаковська, Т.Ю. Кулаковський. – Київ. Київ.нац.торг.екон. ун-т, 2012. 720 с.*
2. Корольчук М.С., Корольчук В.М., Миронець С.М., Тімченко О.В., Осьодло В.І., Ржевський Г.М., Зазимко О.В., Практична психологія / Навчальний посібник для студентів ВНЗ. Київ : Київ.нац.торг.екон. ун-т, 2014. 728 с. *
3. Корольчук М.С., Корольчук В.М., Миронець С.М., Тімченко О.В., Осьодло В.І., Ржевський Г.М., Максименко К.С., Психологія праці в звичайних та екстремальних умовах / Навчальний посібник для студентів ВНЗ. Київ. Київ.нац.торг.екон. ун-т, 2015. 652 с.
4. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Теорія і практика професійного психологічного відбору: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Ніка-Центр, 2012. 536.
5. Корольчук М.С., Крайнюк В.М., Марченко В.М. Основи психології: опорні конспекти, схеми, методики. Київ: Ніка-Центр, 2015. 320 с.
6. Корольчук М.С. Осьодло В.І. Психодіагностика. Київ: Ельга; Ніка-Центр. 2010. 400 с.

додатковий

1. Варій М.Й. Загальна психологія. Київ. Центр учбової літератури. 2013. 967 с.
2. Варій М.Й. Психологія особистості. Київ. Центр учбової літератури. 2013. 592 с.
3. Винославська О.В., Бреусенко-Кузнецов О.А., Зливков В.Л., Апішева А.Ш. Психологія. Київ: Инкос, 2012. 350 с.
4. Энциклопедия: общая психология. Київ: Master Media, 2014. Електронні видання.
5. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ. Форум, 2013. 543 с.
6. Психологія: Підручник / За заг. ред. Ю.Л. Трофімова. Київ: Либідь, 2014. 558 с.

Інтернет ресурси

1. Студентська електронна бібліотека «Читалка». Режим доступу: <http://chitalka.info/psy.html>.
2. Психологічний портал «У психолога». Режим доступу: http://upsihologa.com.ua/tytarenko_crisis2.html.

3. Електронна бібліотека. Режим доступу: <http://www.info-librari.com.ua/books-book-78.html>.

4. Психологічний портал «У психолога». Режим доступу: <http://upsihologa.com.ua>.

5. Електронна бібліотека. Режим доступу: <http://www.info-librari.com.ua/books-text-1272.html>.

6. Електронна бібліотека. Режим доступу: <http://eprints.ksame.kharkov.ua/3121>

** курсивом виділені назви видань, які знаходяться в бібліотеці КНТЕУ*